Lietas arhīva Nr. CA-0055-19/11
ECLI:LV:ZAT:2019:0527.C29406517.4.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Jelgavā 2019.gada 27.maijā

Zemgales apgabaltiesa
tiesas sēdes priekšsēdētājs tiesnesis Aigars Sniedzītis
tiesnese Daina Baltā
tiesnese Anita Misiuna
ar sekretāri Agnesi Liepu
tulku Armenu Arutjunovu
piedaloties prasītāja pārstāvei /pers. A/
atbildētāja pārstāvim /pers. B/
izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu /pers. C/ prasībā pret SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" par zaudējumu piedziņu sakarā ar SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" apelācijas sūdzību par Tukuma rajona tiesas 2017.gada 7.decmebra spriedumu.

-

Aprakstošā daļa

[1] Prasītāja/pers. C/ pilnvarotais pārstāvis iesniedzis parakstītu prasību pret SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" par zaudējumu 2666,39 *euro* piedziņu.

Prasība pamatota ar šādiem apstākļiem.

[1.1] 2005.gada 9.decembrī Rīgas pašvaldības Dzīvojamo māju privatizācijas komisija (turpmāk tekstā privatizācijas komisija) pamatojoties uz privatizācijas pieteikumu un likumu "Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju", 2003.gada 2.septembra Ministru kabineta noteikumiem "Kārtība, kādā veicami maksājumi par dzīvojamo māju privatizācijas objektiem" pieņēma lēmumu Nr.2667, prot.Nr.31, 3.& (turpmāk tekstā privatizācijas komisijas lēmums) noslēgt ar /pers. C/ /adrese/ (turpmāk tekstā dzīvoklis), pirkuma līgumu ar apgrūtinājumu pēc lēmuma 2.punktā norādīto maksājumu veikšanas, vienlaicīgi nostiprinot ķīlas tiesības uz privatizēto objektu pašvaldībasnbsp; labā pirkuma līguma slēgšanas brīdī esošās parāda summas apmērā.

Privatizācijas komisijas lēmuma 2.punktā noteikts, ka mēneša laikā pēc lēmuma par pirkuma līguma slēgšanu pieņemšanas, pircējam jāveic maksājums 77,95 sertifikātu apmērā (privatizācijas objekta pirkuma maksa 2038,40 latu jeb 72,80 sertifikāti un maksa par privatizācijas tehnisko izpildi un par pakalpojumiem, kas saistīti ar privatizācijas objekta privatizāciju 5,15 sertifikāti).

[1.2] 2014.gada 31.janvārī /pers. C/ pie zvērināta notāra ir izdevis ģenerālpilnvaru un pilnvaroja /pers. E/ nokārtot visas nepieciešamās formalitātes, kas saistīta ar nekustamā īpašuma /Nekustamais īpašums/ reģistrēšanu zemesgrāmatā, iesniegt un saņemt visus dokumentus nekustamā īpašuma privatizācijai, parakstīt pirkuma līgumu, samaksāt pilnu pirkuma maksu, tajā skaitā arī norēķināties par visiem maksājumiem.

[1.3] 2014.gada 14.februārī /pers. C/ pilnvarotais pārstāvis /pers. E/ ir pārskaitījis SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" 2333, 41 *euro*, bet 29.aprīlī pārskaitīti 332,98 *euro*.

[1.4] 2014.gada 15.augustā privatizācijas komisija ir pieņēmusi lēmumu Nr.3618 par atteikumu noslēgt pirkuma līgumu par dzīvokli /adrese/un zemesgabala domājamās daļas nodošanu īpašumā bez atlīdzības /pers. C/ un 2005.gada 2.decembra privatizācijas komisijas lēmuma atcelšanu.

[1.5] Prasībā norādīts uz privatizācijas komisijas lēmumiem, kā arī to, ka dzīvokļa īres līgums ar prasītāju nav noslēgts un prasītājam nebija piešķirtas dzīvokļa lietošanas tiesības.

[1.6] 2014.gada 17.martā prasītājs saņēma pieprasījumu Nr.DMPK-14-1600-ap, kurā paziņots, ka lai pabeigtu dzīvokļa privatizāciju viņam Rīgas domes Finanšu departamentam jāpārskaita 12,86 *euro* par zemes gabala uzmērīšanu un reģistrāciju zemesgrāmatā.

[1.7] Prasībā norādīts, ka atbildētāja pieprasīja prasītājam apmaksāt dzīvokļa miruša īrnieka parādu par īri un pakalpojumiem 2666,39 *euro* apmērā, ko prasītājs arī izdarīja veicot maksājumus 2014.gada 14.februārī un 29.aprīlī.

[1.8] Prasītājs dzīvokli privatizēt nevarēja un viņam ir atgriezta pirkuma maksa, proti 77,95 sertifikāti.

[1.9] Prasītājs ir lūdzis atbildētājai atmaksāt 2666,39 *euro* apmērā, bet atbildētāja savā 2014.gada 27.oktobra atbildē norāda, ka neveiks iemaksātās naudas summas atgriešanu, jo uzskata prasītāju par dzīvokļa faktisko lietotāju, kuram jāveic ar dzīvokļa uzturēšanu saistītie maksājumi, t.sk. jāmaksā īres maksa un maksa par pakalpojumiem.

[1.10] Prasītājs norāda, ka dzīvoklis netika nodots viņa lietošanā vai īpašumā, un viņš nekad nav bijis dzīvokļa lietotājs, ne faktiskais, ne tiesiskais.

[1.11] Prasībā norādīts, ka pienākums veikt ar dzīvokļa īpašuma uzturēšanu saistītus maksājumus gulstas uz īpašnieku, un visā šai laikā dzīvokļa īpašnieks ir bijusi Rīgas pašvaldība, bet prasītājs dzīvokli nelietoja, nav patērējis tajā sniegtos pakalpojumus.

[1.12] Prasītājs ir apmaksājis miršā dzīvokļa īrnieka parādu pamatojoties uz Rīgas domes institūcijas lēmumu, jo vēlējās pabeigt dzīvokļa privatizācijas procesu, bet apstāklis, ka prasītājs pretendēja dzīvokļa privatizācijai nepadara prasītāju par dzīvokļa faktisko lietotāju.

Prasītājs uzskata, ka tad, ja viņam ir liegta dzīvokļa privatizācija, nepastāv apstākļi, pie kuriem viņam būtu jāsedz parāds par īri un par pakalpojumiem. Norādot, ka 2005.gada 9.decembra privatizācijas komisijas lēmums tika atcelts pilnībā, t.sk. attiecībā uz miršā īrnieka parāda segšanu, līdz ar ko zūdot privatizācijas tiesībām, zūd arī pienākums apmaksāt iepriekšējo īrnieku parādus.

[1.13] Norādīts, ka atbildētājai vairs nav tiesību aizturēt prasītājam piederošos naudas līdzekļus, bet ir pienākums atgriezt tos nekavējoties pēc attiecīgā pieprasījuma saņemšanas, ko atbildētāja nav izdarījusi.

Prasība pamatota uz likuma "Par dzīvojamo telpu īri" 2., 11. un 11.3 pantu, Dzīvokļa īpašuma likuma 8. un 10. pantiem, Civillikuma 1779., 1792. pantu.

[2] Atbildētāja tiesā iesniedza paskaidrojumus, kuros prasību neatzīst un atsaucoties uz Civilprocesa likuma 128.panta trešo daļu, norāda, ka prasību ir parakstījusi prasītāja pilnvarotā persona /pers. G/, kurai prasītāja dotais pilnvarojums ir beidzies 2017.gada 12.janvārī. Atsaucoties uz Civilprocesa likuma 219.panta pirmās daļas 3.punktu, atbildētāja uzskata, ka tiesai prasība jāatstāj bez izskatīšanas.

[3] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 32.[1].pantu un Rīgas apgabaltiesas priekšsēdētājas rezolūcija civillieta 2017.gada 13.jūlijā nodota izskatīšanai Tukuma rajona tiesai.

[4] Ar Tukuma rajona tiesas 2017.gada 7.decembra spriedumu prasība apmierināta.

Tiesa nosprieda piedzīt no SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" par labu /pers. C/ naudu 2666,39 *euro*, tiesāšanās izdevumus valsts nodevu 341,40 *euro* un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 4,70 *euro*, kopā 3012,49 *euro*, nosakot /pers. C/ tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt no SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" likumiskos 6% (sešus procentus) gadā no piedzītās un nesamaksātās pamatparāda summas, nosakotnbsp; SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" termiņu labprātīgai sprieduma izpildei 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Pirmās instances tiesas spriedums pamatots ar šādiem apstākļiem.

[4.1] Lietā nepastāv strīds par to, ka ar 2005.gada 9.decembra privatizācijas komisijas lēmumu tika uzsākta dzīvokļa /adrese/ privatizācija.

[4.2] Lietā nepastāv strīds par to, ka prasītājs nebija konkrētā dzīvokļa īrnieks vai viņa ģimenes loceklis, bet dzīvokļa privatizācijas tiesības ieguvis, saskaņā ar minēto privatizācijas komisijas lēmumu.

[4.3] Starp pusēm nepastāv strīds par to, ka privatizācijas komisijas 2005.gada 9.decembra lēmums ir atcelts ar privatizācijas komisijas 2014.gada 15.augusta lēmumu. Prasītājs nav ieguvis dzīvokļa īpašuma tiesības, nav to privatizējis.

[4.4] Lietā nepastāv strīds par to, ka atbildētāja ir daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas /adrese/ apsaimniekotāja un reorganizācijas rezultātā pārņēmusi bijušā apsaimniekotāja - Rīgas pašvaldības SIA "Sarkandaugava" tiesības un saistības, ko apliecina ieraksts Uzņēmumu reģistrā.

[4.5] Ar lietā iesniegtajiem 2014.gada 14.februāra un 29.aprīļa maksājumu uzdevumiem no AS "SEB banka" ir pierādīts, ka prasītāja pilnvarotais pārstāvis ir pārskaitījis atbildētājai 2666,39 *euro*.

Atbildētājas pārstāvis tiesas sēdē atzina, ka minētie maksājumi veikti ar mērķi segt iepriekšējā dzīvokļa īrnieka parāda saistības par apsaimniekošanu un komunālajiem pakalpojumiem, lai prasītājs varētu privatizēt konkrēto dzīvokli.

Atbildētāja pārstāvis nav apstrīdējis prasītāja norādīto, ka prasītājs nekad nav lietojis konkrēto dzīvokli.

[4.6] Līdz ar to, tiesa vadās no Civilprocesa likuma 96.panta piektās daļas un atzīst, ka lietā nepastāv strīds par to, ka prasītājs nekad nav lietojis dzīvokli /adrese/, bet maksājumus 2666,39 *euro* apmērā prasītājai veicis ar mērķi privatizēt dzīvokli.

[4.7] Tiesa atzīst par pamatotiem atbildētāja pārstāvja norādīto, ka atbildētāja nav nodarījusi prasītājam zaudējumus Civillikuma 1779.panta izpratnē, tomēr tas apstāklis, ka prasītājs ir cēlis zaudējumu atlīdzības prasījumu, neliedz tiesai piemērot citus normatīvos aktus, kas atbilst patiesajiem strīda apstākļiem.

[4.8] Tiesa, izvērtējot lietā nodibinātos apstākļus, atzīst, ka prasība apmierināma pamatojoties uz Civillikuma 2389.pantu, kas nosaka, ka ja kādam ir bez jebkāda pamata kāds priekšmets no otra mantas, tad to var no viņa atprasīt, turklāt attiecībā uz šādu atprasījumu nav nekādas nozīmes, vai tāda priekšmeta iegūšanai nav bijis pamata no paša sākuma, jeb vai pamats, kas agrāk ir bijis, vēlāk atkritis.

Pirmās instances tiesa atsaukusies uz juridiskajā literatūrā norādīto, ka tiesnesim, kuram jāizšķir noteikts strīds noteiktā tiesas procesā, ir jāmeklē konkrētajam gadījumam atbilstoša norma un ar iztulkošanas palīdzību jāpārbauda tās jēga, lai konstatētunbsp; vai normā paredzētās tiesiskās sekas ir piemērojamas konkrētajam faktiskajam sastāvam.

[4.9] Tiesa secina, ka atbildētājai nav nekāda tiesiska pamata pieņemt prasītāja veiktos maksājumus un tie atgriežami prasītājam, jo prasītājs nekad nav lietojis minēto dzīvokli, nav saņēmis, ne apsaimniekošanas, ne komunālos pakalpojumus no atbildētājas saistībā ar konkrēto dzīvokli. Privatizācijas komisijas lēmums par dzīvokļa privatizāciju par labu prasītājam ir atcelts. Dzīvokļa privatizācija par labu prasītājam nav notikusi.

[4.10] Pie minētajiem apstākļiem no atbildētājas piedzenami prasītāja samaksātie maksājumi 2666,39 *euro* apmērā.

[4.11] Par nepamatotu tiesa atzīst atbildētājas paskaidrojumos norādīto, ka prasība būtu atstājama bez izskatīšanas, jo prasības pieteikums ir sastādīts 2017.gada 6.janvārī, kad prasītāja pilnvarotās personas pilnvarojuma tiesības vel nebija izbeigušās. Turklāt, prasītājs pats ieradās tiesas sēdē un savu prasību uzturēja. Līdz ar to, tiesa nesaskata pamatu piemērot Civilprocesa likuma 219.panta pirmās daļas 3.punktu.

[5] Par Tukuma rajona tiesas 2017. gada 7.decembra spriedumu apelācijas sūdzību iesniedza atbildētāja SIA "Rīgas namu pārvaldnieks", lūdzot atcelt minēto spriedumu kā nepamatotu.

[5.1] Pirmās instances tiesa ir nepareizi gan piemērojusi, gan iztulkojusinbsp; materiālo tiesību normas un tas ir novedis pie lietas nepareizas izspriešanas.

[5.2] Neraugoties uz to, ka pirmās instances tiesa ir atzinusi atbildētāja pārstāvjanbsp; norādīto, ka atbildētāja nav nodarījusi prasītājam zaudējumus Civillikuma 1779.panta izpratnē, prasība tiek apmierināta, pamatojoties uz Civillikuma 2389.panta pamata-atprasījums, kaut gan Prasītājs nebija lūdzis grozīt prasības priekšmetu un pamatu.

[5.3] Tādējādi, pirmās instances tiesa, apmierinot prasību uz cita pamata, negrozot prasījuma priekšmetu un pamatu, ir pārkāpusi prasījuma priekšmeta un tā pamatojuma robežas.

[5.4] No lietas faktiskajiem apstākļiem izriet, ka Civillikuma 2389.pants uz pušu tiesiskajām attiecībām neattiecas, jo prasītāja nav pierādījusi, ka izpildījums izdarīts bez tiesiska pamata.

[5.5] Ir konstatējama situācija, kad lietā nav pierādījumi par to vai prasītājs bija saistīts ar personīgo darbību un viņam saistība bija jāveic pašam. Lietā nav pierādījumi tam, ka maksājuma veicējs ir rīkojies prasītāja vārdā un uzdevumā veica šos maksājumus par prasītājam piederošiem naudas līdzekļiem vai saviem personīgajiem līdzekļiem, jo atprasījumu var lūgt tikai izpildījuma devējs, kas nav prasītājs.

[5.6] Turklāt ievērojot to, ka ir pagājis ilgs laiks kopš maksājuma veikšanas (14.02.2014. un 29.04.2014.), kura laikā izpildījuma devējs, kas nav prasītājs, nav veikusi nekādas darbības viņasprāt kļūdaini samaksātās naudas summas atgūšanai, uzskata, ka šāda prasītājas rīcība liecina par tās negodprātību un nelabticību nolūkā izdarīt naudas līdzekļu izkrāpšanu.

[5.7] Līdz ar to, atbildētāja norāda, ka pirmās instances tiesas sprieduma prasības apmierinātajā daļā nav likumīgs unnbsp; pamatots.

[6] Par iesniegto apelācijas sūdzību prasītājs iesniedza paskaidrojumus, norādot, ka to neatzīst, jo uzskata par nepamatotu un nepierādītu.

[6.1] Paskaidro, ka tiesai nebija pienākuma piemērot Civillikuma 1792., 1815.,pantus, jo ceļot tiesā prasību par zaudējumu piedziņu ar lietas materiāliem ir pierādīts, ka starp prasītāju un atbildētāju nepastāvēja nekādas tiesiskas attiecības, kas varētu kalpot par pamatu īres maksas un maksas par pakalpojumu parāda nomaksai, tas ir, tiesiskais pamats naudas saņemšanai no prasītāja nepastāvēja un atbildētāja to iekasēja bez jebkāda pamata.

[6.2] Atbildētāja iestāde ir pieprasījusi no prasītāja apmaksāt dzīvokļa /adrese/ miruša īrnieka parādu par īri un pakalpojumiem saskaņā ar 2005.gada 9.decembra lēmumā noteikto 2666,39 *euro* apmērā - šāds bija priekšnosacījums, lai iegūtu tiesības uz minētā dzīvokļa privatizāciju.

[6.3] Mainoties dzīvokļu privatizācijas nosacījumiem saskaņā ar Rīgas pašvaldības dzīvojamo māju privatizācijas komisijas 2014.gada 15.augustā Lēmumu Nr. 3618 "Par atteikumu noslēgt pirkuma līgumu par dzīvokli /adrese/, un zemesgabala domājamās daļas nodošanu īpašumā bez atlīdzības /pers. C/ un 09.12.2005. lēmuma Nr.2667 "Par /adrese/, pirkuma līguma noslēgšanu ar apgrūtinājumu ar /pers. C/" atcelšanu, prasītājam tika atteiktas

tiesības veikt dzīvokļa /adrese/ privatizāciju. Vienlaikus ar lēmuma nosūtīšanu prasītājs tika informēts par pirkuma maksas atgriešanu.

[7] Apelācijas instances tiesas sēdē atbildētāja pilnvarotais pārstāvis /pers. B/ prasību neatzina, apelācijas sūdzību uzturēja uz tajā norādītajiem argumentiem.

Apelācijas instances tiesas sēdē prasītāja pilnvarotā pārstāve /pers. A/ prasību uzturēja uz prasības norādītajiem apstākļiem, apelācijas sūdzību neatzina.

Motīvu daļa

[8] Izvērtējot pušu pārstāvju paskaidrojumus, pārbaudot lietas materiālus un pamatojoties uz apstākļiem, kas nodibināti ar pierādījumiem lietā, uzklausot liecinieka liecību, Civillietu tiesas kolēģija secina, ka apelācijas instances tiesā izskatāmānbsp;/pers. C/ prasība pret SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" ir apmierināma, savukārt apelācijas sūdzība nav pamatota un ir noraidāma.

Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka civilprocesā strīds vienmēr saistās ar noteiktām civiltiesiskajām interesēm. Tā, prasības priekšmets ir ne tikai pats atbildētājam izvirzītais prasījums, bet arī tas, uz ko šis prasījums vērsts. Šai sakarā aizstāvēt savas aizskartās vai apstrīdētās civilās tiesības ieinteresētā persona var tikai prasības celšanas kārtībā. Konkrētajā gadījumā lietā pastāv strīds par atprasījuma tiesībām uz atbildētājai pārskaitīto naudu 2666,39 *euro*, tāpēc prasītājs lūdzis tiesu aizsargāt tās subjektīvās tiesības noteiktā materiālo tiesību jomā, ceļot prasību par zaudējumu piedziņu.

Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pierādījumu jēdzienu, pieņemšanu un novērtēšanu noteic Civilprocesa likuma 15.nodaļas normas, kas izvirza pietiekoši konkrētas prasības pierādījumu pārbaudes un novērtēšanas jomā, tostarp arī to, ka pierādījumi vērtējami vispusīgi, pārbaudot katra pierādījuma būtību. Tādēļ atbildētājas norādei, ka pirmās instances tiesa konsekventi nepiemēroja Civilprocesa likuma 97.pantu, nav izšķirošās nozīmes visu lietas faktisko apstākļu noskaidrošanā kopsakarā un savstarpējā sakarībā apelācijas instances tiesā. Turklāt, "no vienas puses tā (t.i. pierādījumu novērtēšanas metode) neierobežo tiesu pierādījumu vērtēšanā, bet no otras puses, uzliek tiesai pienākumu sīki iedziļināties katra pierādījuma būtībā, salīdzinot to ar citiem un piešķirt tam to nozīmi, kādu tas pelna pēc savas iekšējās vērtības" *(V.Bukovskis. Civilprocesa mācības grāmata. Rīga:Autora izdevums, 1933.g., 349.lpp.)*

[8.1] Atbilstoši Civilprocesa likuma 426.panta pirmajai daļai lietas izskatīšanas robežas apelācijas instances tiesā ir nosakāmas pēc uzturētā prasības pieteikuma pret atbildētāju, pēc uzturētās pretprasības pret prasītāju, pārsūdzētā sprieduma, atkarībā no apelācijas sūdzības satura.

SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" apelācijas sūdzībā spriedumu pārsūdzējis pilnā apmērā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 430.panta trešo daļu *fakti, kas konstatēti pirmās instance tiesā, apelācijas instances tiesā nav jāpārbauda, ja tie nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā.*

[8.2] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 432.panta piekto daļu, ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākas instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākas instances tiesas sprieduma motivācijai. Šādā gadījumā šā likuma 193.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Pamatojoties uz minēto tiesību normu, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka Tukuma rajona tiesas 2017.gada 7.decembra sprieduma pamatojums par zaudējumu piedziņu ir pareizs, tādēļ pievienojas šī sprieduma motivācijai un neatkārto tajā minētos argumentus.

No apelācijas sūdzības satura izriet, ka netiek apstrīdēti šādi pirmās instances tiesas nodibinātie fakti.

[8.3] Lietā nepastāv strīds, par to, ka ar 2005.gada 9.decembra privatizācijas komisijas lēmumu tika uzsākta dzīvokļa /adrese/privatizācija, par to, ka prasītājs nebija konkrētā dzīvokļa īrnieks vai viņa ģimenes loceklis, bet dzīvokļa privatizācijas tiesības ieguvis, saskaņā ar minēto privatizācijas komisijas lēmumu. Par to, ka privatizācijas komisijas 2005.gada 9.decembra lēmums ir atcelts ar privatizācijas komisijas 2014.gada 15.augusta lēmumu, līdz ar to prasītājs nav ieguvis dzīvokļa īpašuma tiesības, nav to privatizējis, nav strīda par to, ka atbildētāja ir daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas /adrese/ apsaimniekotāja un reorganizācijas rezultātā pārņēmusi bijušā apsaimniekotāja - Rīgas pašvaldības SIA "Sarkandaugava" tiesības un saistības, ko apliecina ieraksts Uzņēmumu reģistrā (lietas 38.lapa). Pamatojoties uz minēto apelācijas instances tiesa šos faktus nepārbauda.

[8.4] Ar lietā iesniegtajiem 2014.gada 14.februāra un 29.aprīļa maksājumu uzdevumiem (lietas 12.,13.lapa) no AS "SEB banka" ir pierādīts, ka prasītāja pilnvarotais pārstāvis /pers. E/ ir pārskaitījis atbildētājai 2666,39 *euro*.

[8.5] Atbildētājas pārstāvis ir atzinis, ka minētie maksājumi veikti ar mērķi segt iepriekšējā dzīvokļa īrnieka parāda saistības par apsaimniekošanu un komunālajiem pakalpojumiem, lai prasītājs varētu privatizēt konkrēto dzīvokli. Tāpat atbildētāja pārstāvis nav apstrīdējis prasītāja norādīto, ka prasītājs nekad nav lietojis konkrēto dzīvokli.

Līdz ar to, pirmās instances tiesa pamatoti ir vadījusies no Civilprocesa likuma 96.panta piektās daļas un atzinusi, ka lietā nepastāv strīds par to, ka prasītājs nekad nav lietojis dzīvokli /adrese/, bet maksājumus 2666,39 *euro* apmērā atbildētājai veicis ar mērķi privatizēt dzīvokli.

[8.6] Apelācijas sūdzībā norādīts, ka lietā nav pierādījumi par to vai prasītājs bija saistīts ar personīgu darbību, ka šī saistība bija jāveic viņam pašam, tiek apšaubīts, ka maksājumu veicējs ir rīkojies prasītāja vārdā un ar prasītājam piederošajiem naudas līdzekļiem, jo atprasījumu var lūgt tikai izpildījuma devējs, kas sūdzības iesniedzēja ieskatā nav prasītājs. Turklāt, ievērojot to, ka ir pagājis ilgs laiks kopš maksājumu veikšanas, kuras laikā izpildījuma devējs, kas nav prasītājs, nav veicis darbības, viņaprāt, kļūdaini samaksātās naudas summas atgūšanai, norāda, ka šāda prasītāja rīcība liecina par negodprātību.

Apelācijas instances tiesa šo norādi uzskata par nepamatotu, jo prasība ir celta nepārkāpjot Civillikumā noteikto vispārējo noilguma termiņu, kā arī nepiekrīt atbildētāja viedoklim, ka maksājumu nav veicis pats prasītājs, līdz ar to nav zināms vai tie bija prasītāja naudas līdzekļi.

[8.7] Liecinieks/pers. E/ tiesas sēdē liecināja, ka ņemot vērā to, ka prasītājs atradās Maskavā, laikā, kad tika risināti jautājumi par dzīvokļa /adrese/ privatizāciju, prasītājs lieciniekam izdeva pilnvaru kārtot jautājumus, kas saistīti ar privatizācijas procesu, tai skaitā samaksāt parādu par vēlamo privatizējamo dzīvokli 2666,39 *euro* apmērā. Liecināja, ka bija aizbraucis uz Rīgas namu pārvaldi, kur tika iedots rēķins, kas jāsamaksā par iepriekš minētā dzīvokļa bijušā īrnieka, kurš ir miris, parādu, norādot, ka tas ir nepieciešams priekš dzīvokļa privatizācijas. Liecināja, ka rēķinu apmaksāja par prasītāja /pers. C/ iedoto naudu, pretī saņemot no namu pārvaldes izziņu, ka parāda nav. Liecināja, ka rēķins nav saglabājies, jo tas palika namu pārvaldē, tika izdota tikai izziņa par to, ka parāds ir samaksāts. Liecināja, ka prasītājs naudu iedeva skaidrā naudā, liecinieks pēc tam to uzlicis uz sava konta un pārskaitījis namu pārvaldei. Liecināja, ka nezina par kādas personas parādiem maksājis, jo nepazina bijušo īrnieku, dzīvokli Aptiekas ielā nav redzējis, jo atslēgas glabājās namu pārvaldē, liecināja, ka pēc 2666,39 *euro* samaksas namu pārvaldei, vēl maksājis katru mēnesi, kamēr risinājās privatizācijas process, par ūdeni šim dzīvoklim, neatceras kādu summu. Papildus norādīja, ka Privatizācijas komisija ilgi lēma jautājumu par atļauju privatizēt dzīvokli, līdz 2014.gada 15.augustā to atteica. Liecināja, ka Privatizācijas komisijā teikts, ka nauda tiks atmaksāta, kas bija nepamatoti samaksāta par dzīvokļa svešu parādu, bet namu pārvaldes juristi to atteica darīt. Liecināja, ka atpakaļ pieprasītā naudas summa tikai un vienīgi tika maksāta, lai nosegtu dzīvokļa /adrese/ parādu un, lai prasītājs to varētu privatizēt un iegūt savā īpašumā.

Apelācijas instances tiesa piešķir ticamību liecinieka liecībām, un neapšauba, ka atprasāmie naudas līdzekļi piederēja prasītājam /pers. C/.

[8.8] Civillietu tiesas kolēģija pilnībā pievienojās pirmās instances tiesas viedoklim, ka prasība apmierināma pamatojoties uz Civillikuma

2389.pantu, jo atbildētāja prasītājam nav nodarījusi zaudējumus Civillikuma 1779.panta izpratnē.

Atbildētāja ir pieprasījusi no prasītāja apmaksāt dzīvokļa /adrese/ miruša īrnieka parādu par īri un pakalpojumiem saskaņā ar 2005.gada 9.decembra lēmumā noteikto 2666,39 *euro* apmērā - šāds bija priekšnosacījums, lai iegūtu tiesības uz minētā dzīvokļa privatizāciju.

[8.9] Mainoties dzīvokļu privatizācijas nosacījumiem saskaņā ar Rīgas pašvaldības dzīvojamo māju privatizācijas komisijas 2014.gada 15.augustā Lēmumu Nr. 3618 "Par atteikumu noslēgt pirkuma līgumu par dzīvokli /adrese/, un zemesgabala domājamās daļas nodošanu īpašumā bez atlīdzības /pers. C/" un 09.12.2005. lēmuma Nr.2667 "Par /adrese/, pirkuma līguma noslēgšanu ar apgrūtinājumu ar /pers. C/" atcelšanu, prasītājam tika atteiktas tiesības veikt dzīvokļa /adrese/ privatizāciju. Līdz ar to ir zudis tiesisks pamats prasītājam veikt maksājumu 2666,39 *euro* atbildētāja labā un atbildētājai nav tiesiska pamata pieņemt prasītāja veiktos maksājumus un tie atgriežami atpakaļ.

[8.10] Civillietu tiesas kolēģija pievienojās prasītāja paskaidrojumos norādītajam, ka starp prasītāju un SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" nepastāvēja nekādas tiesiskas attiecības (uz likuma, līguma vai faktisku tiesisko attiecību pamata), kas varētu kalpot par pamatu īres maksas un maksas par pakalpojumu parāda nomaksai, tas ir pamats naudas saņemšanai no prasītāja nepastāvēja, līdz ar to atbildētājs ir saņēmis naudu no prasītāja bez tiesiska pamata.

[8.11] Atbildētājs uzskata, ka prasītājs apzinājās 2005.gada privatizācijas komisijas jēgu, to nav apstrīdējis, veica maksājumus saistībā ar šo lēmumu, uzsverot, ka privatizācijas procesā nevar pastāvēt kādas saistības un konkrētajā gadījumā prasītājs to apzinoties, ir veicis maksājumus parādnieka vietā, paužot savu labo gribu un ieinteresētību privatizācijas procesā, līdz ar to izpildījums nav atmaksājams.

Civillietu tiesas kolēģija vēlas norādīt, ka atbildētāja pārstāvis tiesas sēdē paskaidroja, ka nav skaidrs, kā parāds par dzīvokli /adrese/ izveidojies, nav precīzu aprēķinu par to, līdz ar to tiesas ieskatā, gan tiesas sēdē, gan apelācijas sūdzībā atbildētājs nav pierādījis savu apgalvojumu pamatotību.

Civilprocesa likuma 93.panta pirmajā daļā noteikts, ka katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība.

Civillikuma 2389.panta pirmā daļa noteic, ja kādam ir bez jebkāda pamata kāds priekšmets no otra mantas, tad to var no viņa atprasīt. Šā panta otrā daļa paredz, ka attiecībā uz šādu atprasījumu nav nekādas nozīmes, vai tāda priekšmeta iegūšanai nav bijis pamata no paša sākuma, jeb vai pamats, kas agrāk bijis, vēlāk atkritis.

Gan civiltiesību doktrīnā, gan judikatūrā, kas izveidojusies iztulkojot Civillikuma 2389.pantu, norādīts, ka atprasījums jebkāda pamata trūkuma dēļ (*condictio sine causa*) ir iespējams šādos gadījumos: 1) ja izpildījums ir izdarīts uz spēkā neesoša tiesiska darījuma pamata vai vispār bez jebkādas izpildījuma devēja un izpildījuma saņēmēja norunas par tiesisku attiecību nodibināšanu; 2) ja atprasāmais priekšmets ir nonācis atbildētāja mantā nevis ar prasītāja dotu izpildījumu, bet gan citādā veidā. Atprasījums jebkāda pamata trūkuma dēļ ir iespējams tad, ja izpildījuma devējs izpildījuma izdarīšanas brīdī ir zinājis, ka izpildījumam nav tiesiska pamata (*sk. Latvijas Republikas Civillikuma komentāri: Ceturtā daļa. Saistību tiesības. Autoru kolektīvs prof. K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā. - Rīga: Mans īpašums, 1998, 665.lpp.; K.Torgāns. Saistību tiesības. II daļa. Mācību grāmata. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2008, 315.lpp.; Senāta 2005.gada 20.aprīļa spriedumu lietā Nr.SKC-246, 2007.gada 14.februāra spriedumu lietā Nr.SKC-66, 2012.gada 8.februāra spriedumu lietā Nr.SKC-7, 2013.gada 5.aprīļa spriedumu lietā Nr.SKC-121; Civillietu departamenta 2015.gada 30.oktobra spriedumu lietā Nr.SKC-132, 2016.gada 24.februāra spriedumu lietā Nr.SKC-58*).

Atprasījums no netaisnas iedzīvošanās var rasties tad, ja iedzīvošanās ir netaisna ne vien no vispārējā morāles viedokļa, bet kad arī pašam ieguvumam nav tiesiska pamata (*F.Menders. Tieslietu Ministrijas Vēstnesis, 1937, 633.-638.lpp.*).

Kā jau norādīts iepriekš, atbildētājs uzskata, ka prasītājs saistības izpildīja labprātīgi, samaksājot bijušā dzīvokļa īrnieka parādu par apsaimniekošanu un komunālajiem pakalpojumiem, uzskatot, ka prasītājs bija ieinteresēts pabeigt privatizācijas procesu, līdz ar to izpildījums nav atgriežams. Taču Civillietu tiesas kolēģija tam nepiekrīt, jo uzskata, ka atbildētājai nav nekāda tiesiska pamata pieņemt prasītāja veiktos maksājumus un tie atgriežami prasītājam, no lietas faktiskajiem apstākļiem izriet, ka prasītājs izpildījumu ir izdarījis bez tiesiska pamata.

[8.12] Apelācijas sūdzībā norādīts, ka neraugoties uz to, ka pirmās instances tiesa atzinusi atbildētāja pārstāvja norādīto, ka atbildētāja nav nodarījusi prasītājam zaudējumus Civillikuma 1779.panta izpratnē, prasība tikmēr tiek apmierināta, pamatojoties uz Civillikuma 2389.pantu – atprasījums, kaut gan prasītājs netika lūdzis grozīt prasības priekšmetu un pamatu. Uzskata, ka pirmās instances tiesa, apmierinot prasību uz cita pamata, negrozot prasījuma priekšmetu un pamatu, ir pārkāpusi prasījuma priekšmeta un tā pamatojuma robežas.

[8.13] Par faktu apstākļiem starp pusēm nav strīda, līdz ar ko tiesa vērtē un piemēro atbilstošās tiesību normas, jo prasītājs uzskata, ka tā ir zaudējumu atlīdzības prasība. Tas, ka prasības pieteikumā minēts Civillikuma 1779.pants, nenozīmē, ka tiesai nav jāpiemēro atbilstošās tiesību normas, kas atbilst lietas faktiskajiem apstākļiem. Prasības pieteikumā prasības priekšmets ir skaidrs - prasītāja uzskata, ka atbildētājam jāatmaksā prasītāja veiktais maksājums.

Civillietu tiesas kolēģija atbildētājam norāda, ka pirmās instances tiesas spriedumā prasības pamats nav grozīts, jo faktu apstākļi ir nemainīgi, strīda risināšanai piemērojamā materiālo tiesību norma bija jāatrod tiesai.

Civilprocesa likuma 192.pants paredz, ka tiesa taisa spriedumu par prasībā noteikto prasības priekšmetu un uz prasībā norādītā pamata, nepārsniedzot prasījuma robežas.

Prasības pamata identificēšanai tiesai vispirms jānodibina faktu apstākļi.

Juridiskajā literatūrā atzīts:„[..] tiesa vispirms konstatē, vai prāvnieku (galvenā kārtā prasītāja) uzdotie apstākļi, uz kuriem pamatoti pušu prasījumi, izrādījušies par patiesiem, un kādas juridiskas sekas likums saista ar noskaidrotiem apstākļiem." (*sk. V.Bukovskis. Civilprocesa mācības grāmata. Rīga: Autora izdevums, 1933, 431.lpp.*).

Tātad tiesas uzdevums, izšķirot ikvienu strīdu, ir detalizēti izvērtēt, vai prasītāja norādītie apstākļi, kas ietilpst pierādīšanas priekšmetā, guvuši apstiprinājumu, un kādas juridiskās sekas piemērojamās materiālo tiesību normas sastāvs saista ar lietas iztiesāšanas gaitā noskaidrotiem faktiem.

Arī juridiskajā literatūrā uzsvērts, ka tiesnesim, kuram jāizšķir tiesisks strīds noteiktā tiesas procesā, ir jāmeklē konkrētam gadījumam atbilstoša norma un ar iztulkošanas palīdzību jāpārbauda tās jēga, lai konstatētu, vai normā paredzētās tiesiskās sekas ir piemērojamas konkrētajam faktiskajam sastāvam (*sk. Dr. Norberts Horns. Ievads tiesību zinātnē un tiesību filozofijā. Likums un Tiesības, 2.sējums Nr.7(11), jūlijs, 2000, 198.lpp.*).

Tiesību doktrīnā un judikatūrā atzīts, ka tiesai ir patstāvīgi jākvalificē prasības pamats un jānosaka, kuras normas piemērojamas strīda izšķiršanai, un šo tiesas pienākumu neietekmē ne tas, kā prasītājs nosaucis savu prasību, ne tas, uz kādām tiesību normām prasītājs atsaucies. Tas izriet no principa *jura novit curia*, kurš nosaka, ka tiesai pašai jāzina likums neatkarīgi no tā, uz kādu likumu norādījušas vai nav norādījušas puses (*sk. V. Bukovskis. Civilprocesa mācību grāmata. Rīga: Autora izdevums, 1933, 304.-305.lpp.; sk. arī Senāta spriedumus lietās Nr.SKC-10/2012 (C02031808), SKC-1491/2013 (C30450410), Civillietu departamenta spriedumus lietās Nr.SKC-41/2015 (C30597910), Nr.SKC-164/2016 (C31356412), Nr.SKC- 181/2018 (C04293213)*).

Tas nozīmē, ka nolūkā rast pušu strīdam taisnīgu risinājumu neatkarīgi no prasības pieteikumā norādītajām materiālo tiesību normām, prasības pamata kvalificēšana (prasītāja norādīto juridisko faktu saistīšana ar konkrēto civilo attiecību regulējošām tiesību normām) ir tiesas pienākums.

[8.14] Kā jau iepriekš minēts Civillietu tiesas kolēģija konstatē, ka par lietas faktiskajiem apstākļiem, kas attiecas uz izšķiramo strīdu nav, prasītājs ar tiesā celto prasību vēlas atgūt atbildētājam samaksāto naudu.

[8.15] Piemērojot Civillikuma 2389.panta normu, pirmās instances tiesas atziņas ir pareizas, ir zudis tiesisks pamats prasītājam veikt maksājumu 2666,39 *euro* apmērā atbildētājas labā.

Konstatējot, ka apelācijas sūdzībā norādītie argumenti nav pamats pretēja sprieduma taisīšanai, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa atbilstoši piemērojamām tiesību normām pareizi izvērtējusi lietā pastāvošos apstākļus, un tādējādi ir pamats analoga sprieduma pieņemšanai, apmierinot apelācijas instances tiesā uzturēto prasību.

[8.16] Civilprocesa likuma 195.pants noteic, ka taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, tiesa tā rezolutīvajā daļā norāda prasījuma veidu un piedzenamo summu, atsevišķi uzrādot galveno parādu un procentus, laiku, par kādu procenti piespriesti, prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt procentus, minot arī to apmēru, kā arī kredītiestādes nosaukumu un konta numuru, kurā veicama samaksa, ja tāds norādīts prasības pieteikumā. Līdz ar to prasītājam norādāmas tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt 6% gadā no piespriestās summas.

[8.15] Civilprocesa likuma 41.panta pirmā daļa noteic, ka pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus.

Pie prasības celšanas tiesā prasītājs nomaksājis valsts nodevu 341,40 *euro*, kā arī nomaksājis ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 4,70 *euro* apmērā, kas piedzenami no atbildētāja.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punktam un Valsts akciju sabiedrības "Latvijas Pasts" tarifiem ar tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu saistītie izdevumi šajā lietā apelācijas instances tiesā ir bijuši 2,24 *euro* apmērā (lietas uzziņas lapa). Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta otro daļu šie izdevumi piedzenami no atbildētāja SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" par labu valstij.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1]pantu sprieduma labprātīgas izpildes termiņš nosakāms 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Ņemot vērā augstākminēto un pamatojoties uz Civilprocesa likuma 432.-434.pantu Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda

prasību apmierināt.

Piedzīt no SIA "Rīgas namu pārvaldnieks", reģistrācijas numurs 40103362321, par labu /pers. C/, personas kods /personas kods/, naudu 2666,39 *euro*, tiesāšanās izdevumus - valsts nodevu 341,40 *euro* un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 4,70 *euro*, kopā 3012,49 *euro*.

Noteikt /pers. C/, personas kods /personas kods/, tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt no SIA "Rīgas namu pārvaldnieks", reģistrācijas numurs 40103362321, likumiskos 6% (sešus procentus) gadā no piedzītās un nesamaksātās pamatparāda summas.

Piedzīt no SIA "Rīgas namu pārvaldnieks", reģistrācijas numurs 40103362321, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 2,24 *euro*.

Ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi iemaksājami, norādot saņēmēju: Tiesu administrācija NMR 90001672316, saņēmēja iestāde: Valsts kase, BIC kods TRELLV22, konta Nr.LV51TREL2190458019000, maksājuma mērķī jānorāda ieņēmumu ekonomiskās klasifikācijas kods – 21499, ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi civillietā Nr.C29406517. Veiktā maksājuma apliecinošs dokuments nekavējoties iesniedzams Zemgales apgabaltiesas tiesas kancelejā.

Noteikt sprieduma labprātīgas izpildes termiņu 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 30 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas un pieejamības tiesas kancelejā dienas Latvijas Republikas Senāta Civillietu departamentā, kasācijas sūdzību iesniedzot Zemgales apgabaltiesā, Jelgavā.

Spriedums pieejams tiesas kancelejā 2019.gada 27.maijā.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs A. Sniedzītis
Tiesneses D.Baltā
A.Misiuna